

ՀԱՆԳԻՍ ՈՒԹՕՐԵԱՅ

16 ՅՈՒՆԻՍ

Բ. ՏԱՐԻ 1862

ԹԻՒ 27

ՊԵՏԱԿԱՆ ՍՐ

Սեր Հանգէսին 21 Թուոյն մէջ «մտեր-
 մական ազդարարութիւն» վերնագրով
 յօդուած մը հրատարակուած էր : Այս
 յօդուածը Սամաթիոյ Թաղին Բարո-
 զիւն վարդապետին իբր ակնարկութիւն
 ենթագրութեամբ նախ յիշեալ Թաղին
 Թաղական Խորհրդոյն կողմէն Մասիսի մէջ
 համաւճիռ նամակով մը, յետոյ Միւնստրի
 164 Թուոյն յաւելուածին մէջ աւելի ըն-
 դարձակ նամակով մը պատասխանուեցաւ,
 Սերն ոչ ազդարարութեան յօդուածին :
 ոչ ալ անոր դէմ գրուած նամակներուն վը-
 րայ ուղղակի բան մը խօսիլ կուզենք մի-
 ւոյն կիմացներ թէ երկու նամակներուն
 ալ հեղինակները սխալ ենթագրութիւն մը
 կրնեն : Կը կործեն թէ ազդարարութեան
 յօդուածին հեղինակը մենք ենք : Աւանց
 ինչպէս ըսինք, յօդուածին կամ նամակ-
 ներուն վրայով դատողութիւն մը ընել
 ուղեղու, միայն կրնենք թէ ան յօդուածին
 հեղինակը մենք չենք : Կը լսենք թէ ոմանք
 այսպէս կը դատին եղեր թէ, թէ և յօդուա-
 ծը մերը և մեր գիտութեամբը եղած չըլ-
 լայ, բանի որ Սեր Հանգէսին մէջ հրա-
 տարակուած է, մեր պատասխանատու-
 թեանը տակն է : Սեր աս բարեկամներով
 որ են, սխալ կը դատին : Սիրոյ մէջ հը-
 րատարակուած յօդուածներուն մեծ մա-
 սին խմբագրութիւնը մերն ըլլալով մենք
 հանգիսին պատասխանատուն եղած չենք
 ըլլար : Սիրոյ յօդուածներուն խմբագրու-
 թեանը մերն ըլլալը ի լոյ ծանուցուած
 բան մըն է. բայց հանգէսը հրապարակա-

կան և պաշտօնական պատասխանատու մը
 ունի, այն է Տնօրէնը : Սերն մինակ մեր
 հեղինակութիւնն եղած յօդուածներուն
 համար լոկ անձնական, ոչ պաշտօնական,
 պատասխանատուութիւն մը ունինք : Սերն
 մինչև ցայսօր հանգիսին վրայ հրապարա-
 կական և պաշտօնական պատասխանատու-
 ութիւն մը մեր վրայ առնել չուզեցինք :
 Եթէ այն բանը ուզած ըլլայինք, հանգե-
 սը մեր անունովը կը հրատարակէինք : Ազ-
 դարարութեան յօդուածին պատասխանա-
 տուութիւնը Տնօրէնին վրայ ըլլալը ըստ
 որում պաշտօնական կերպով ծանուց-
 ուած է :

Սերն կը մնայ մեր Խաղաղասիրական
 ընկերութիւնն ինչ տեսակ ընկերութիւն
 է վերնագրով յօդուածին վրայ բանի մը
 բան ըսել : Սերն յիշեալ ընկերութեան
 կանոնադրէն և ընկերութեան ամենէն վը-
 տահութեան արժանի անդամներուն, զո-
 րոնք մենք լուսաւորեալ դաղափարներու
 տէր ճանչցած ենք, տուած բացատրու-
 թենէն, ընկերութեան մէջ սկզբունք մը
 տեսանք, որ գեղեցիկ սկզբունք մըն է,
 և յատկապէս մեր դարուն յատուկ : այն է
 միութեան սկզբունքը : Սերն այնպէս տե-
 սանք որ աս ընկերութիւնը, լզգային վար-
 չութեան խնդիրն առանց նպատակ ունե-
 նալու, կուսակցութիւն, այսինքն լուսա-
 ւորեալ կամ խաւարեալ չլստրելով, կու-
 զէ, իբր Թաղեցի իր դրօշին տակ ժողովե-
 ան ամեն անձինք որոնք Թաղին յառաջա-
 դիմութեանը նպաստելու կը փափաքին :
 Նիշդ ինչպէս որ Բարեգործական ընկե-

րուծիւնն ազգին մէջ ի ռասաւորչական, Հռոմէական կամ Բողոքական առանցիւրտերու, իբր Հայ՝ Ազգային յառաջադիմութեան օգնել ուզող անհատները որոշին տակը կը ժողովէ։ Այսպէս այլ և այլ կարծիքներէ, կուսակցութիւններէ կամ դաւանութիւններէ անձինք՝ ընդհանուր նպատակի մը կամ ամենուն հասարակաց եղող օգտի մը համար միաբան գործել տալու սկզբունքը՝ մեր դարուն ամենէն գեղեցիկ սկզբունքներուն մէկն է։ Այսպէս որ, ինչ պէս ուրիշ առիթներու մէջ ըսած ենք, Եւրոպիոյ թէ պաշտօնական և եթէ առանձնական երեւելի անձինքներէ շատերը փափաքած են և կը փափաքին որ արեւելքին այլ և այլ ազգութիւններու և դաւանութիւններու բաժնուած ժողովուրդներն՝ ընդհանուր և հասարակաց օգտին համար միութեամբ աշխատին։ Ասանձինքը ցեղային և կրօնական տարբերութիւններն ասանկ միութեան մը, ուստի և հաւասարութեան սկզբունքին, արգելք չեն համարիր։ Եւ որովհետեւ որ և իցէ կերպով ազգին մէջ եղած բաժանումներուն իրարու մօտենալուն ամեն ջանք մեր համարման սուղեր մեծ կարեւորութիւն ունի, խաղաղասիրական ընկերութե մէջ աս սկզբունքը նշմարելով, սյսինքն թէ «անիկա ազգային դրութիւն մը իրեն նպատակ չունի, այլ միայն թաղական շահ մը», սա խօսքերն ըսինք։ Մեր առած տեղեկութիւնները մեզի խաղաղասիրական ընկերութեան վրայ աս տեսութիւնը կընծայեցընեն։ Եթէ սխալած չենք, և կը կարծենք թէ սխալած չենք, խաղաղասիրական ընկերութե նպատակը անհակառակելի կերպով դուրելի է, և դիտութեամբ անոր (ան սկզբունքին) հակառակին՝ ամենէն բարի բաներէն մէկուն մը հակառակիլ է։ Աւստի մեր ըմբռնմանը համեմատ՝ խաղաղասիրական ընկերութիւնն, իր սեռին մէջ, ազգին մէջ տառաջին է, անիկա կորովի տրամաբանութեան մը ծընունդ է, ըստ որում թաղեցութեան դատարն ազգային դրութեան կարծեաց տարբերութեանը գաղափարէն վերացնելով՝ քաղաքագիտական նկատմամբ բաժ-

նուած եղբայրներ, փոխադարձ ներողամտութեամբ՝ թաղեցւոյ ընկերական շահուն դրօշին տակ կը ժողովէ։

Եսնք հիացմամբ ըսինք, նախ՝ քանզի մենք այնպէս տեսանք որ խաղաղասիրական ընկերութիւնն աս սկզբունքն ունի. և երկրորդ այնպէս կը կարծէինք թէ ընկերութեան հակառակորդներն անոր համար կը բամբասեն ընկերութիւնը, քանզի չեն ուզեր որ ազգին մէջ եղած երկու կուսակցութիւնները որ և իցէ նպատակաւ միաբան գործեն։

Կը կարծենք թէ մեր պաշտպանած ըսկզբունքը բարձր և վսեմ սկզբունք մըն է։ Բայց դարմանօք կը լսենք թէ մեր յօդուածը չարաչար կերպով կը բամբասուի, այնպէս որ քանի մը տեղ մեզի դէմ այնչափ թշնամանօք խօսուած է, որչափ ամենէն սաստիկ կիրքը կրնայ թելադրել։ Մենք մինչև հիմա ամեն պարագայի մէջ ինչ հանդարտութեամբ որ խօսեցանք, նոյն հանդարտութեամբ կը հարցնենք մեզ մեղադրող բարեկամներուն թէ մեզի դէմ եղած մեղադրութիւնը վերոյիշեալ սկզբունքները, իբր սկզբունք, պաշտպանելն ու համար է, թէ ան սկզբունքը խաղաղասիրական ընկերութեան մէջ տեսնել կարծելնու համար է։ Եթէ մեզի դէմ եղած մեղադրութիւնը սկզբունքին համար է, կը համարձակինք ըսել թէ անանկ վսեմ սկզբունք մը պաշտպանելնու համար մեզ մեղադրողները՝ ոչ սկզբունքին ընկերական և քաղաքական նշանակութիւնը հասկցած են, ոչ ալ տակաւին մեր դարուն ոգին ճանչցած են։ Իսկ եթէ մեզի դէմ եղած մեղադրութիւնը յիշեալ սկզբունքը խաղաղասիրական ընկերութեան վրայ տեսնելնու համար է, կ'ըսենք թէ մենք աս ընկերութիւնն այնպէս նկարագրեցինք, ինչպէս որ տեսանք։ Եթէ մեր գիրքը մեզի խաղաղասիրական ընկերութիւնը տարբեր ընծայեցուց, մինչդեռ ուրիշներ իրենց տարբեր գիրքին մէջ անիկա այլ ազգ կը տեսնէին, առ մասին մենք չենք կրնար հաւատալ թէ ան աստիճան թշնամալից մեղադրութեան արժանի էինք։ Մեր գիրքը մեզի երեցուց թէ, ինչպէս յօդուածին

ունին բան մը որուն մէջ իրարու հետ միաբան են և միաբան ըլլալու են : Կարծիքներով, շահերով, կրօնքով, ցեղով, զօրութեամբ, մեծութեամբ, կառավարուն կերպերով իրարմէ տարբեր անհատներ, հասարակութիւններ, ազգեր, իբրեւ միևնոյն մարդկութիւնը, միևնոյն նպատակն ունին, որ է իւրաքանչիւր իր պահպանութիւնն ու բարօրութիւնը, որոնք ամեն անհատի, ամեն հասարակութեան, ամեն ազգի իրաւունքը միանգամայն պարտք են : Անհատ մը, հասարակութիւն մը կամ ազգ մը՝ որչափ իրաւունք ունի իր պահպանութիւնն ու բարօրութիւնը պահանջելու, նոյնչափ պարտաւորութիւն ունի նոյններն իր ընկերին շնորհելու : Ես իմ պահպանութիւնս ու բարօրութիւնս ուզած ատենս՝ ստիպուած եմ ուզելու որ ինծի նման ամեն մարդ նոյնն ունենայ : Իմ և ուրիշ մարդոց մէջ եղած նոյնութիւնը կը պահանջէ որ ես այսպէս խորհիմ և այսպէս փափայեմ : Իմ երջանկութիւնս ուրիշներուն թշուառութեանը, իմ գոյութիւնս ուրիշներուն միանգամայն երջանկի ըլլալուն համար հասարակաց երջանկութիւն մը կը մտածեմ. և երբոր ուրիշներն ալ ինծի պէս կը խորհին, ամենքս մէկէն կը սկսինք հասարակաց երջանկութեան մը համար մէկտեղ աշխատիլ, և ան հասարակաց երջանկութեան մէջ է որ ամենուս երջանկութիւնը կը գտնուի : Ասկէ կը ծնանին ազատութեան ու հաւասարութեան վսեմ սկզբունքները, և աս է ընկերութեան ու օրէնքին նպատակը :

Արդ տեսա՞ք, երբոր դուք աս թաղին բոլոր հայ անհատներն, իբրեւ թաղեցի մի և նոյն նպատակն ու մի և նոյն շահն ունեցող մէկ մարմին կը մբռնէք, կրնա՞ք դանոնք թաղեցւոյ դադափարին տակ միացրնել : Կարծիքներն ազատ ըլլան, հասարակաց ձայնը տիրէ, յեղափոխութիւնը բաները չաղաորէ : Ժամանակին հետ քաղել, բայց ոչ Ժամանակէն յառաջ վաղել : Ամեն անհատ, ամեն ընկերութիւն աս իղձն ունենալու է. քանզի աս է բնական և օրինաւոր ճամբան : Այսպէս ազատութիւնն ու հանգարտութիւն եղած տեղ՝ կարծիք-

ներու տարբերութիւնը վնաս չոներ : Չմացուիր անդամ թէ կարծիքներու տարբերութիւն կայ : Բռնաբար յաղթելու ջանքը կարծեաց տարբերութիւնը երկպառակութեան կը փոխէ :

Գիտցած ըլլաք Տեսա՞ք, որ Ժամանակը փոխուած է. միտքերն ուրիշ տրամադրութեան մէջ են, ընկերութեան կլիման փոխուած է : Հասարակութիւն մը որ հին կլիմային տակ ապրիլ կուզէ, պիտի մեռնի : Նոր դադափարներու հետ քաղել պէտք է, բայց ի՞նչ ճամբով. յեղափոխութեան ճամբով, ոչ : Ներդափոխութեան ճամբան յաջող ճամբայ չէ. քաղաքագիտութեան ճամբան ապահով և յաջող է : Նախախնամութիւնը Հայ ազգին քաղաքագէտ գլուխներ տայ :

Ահա ասոնք են մեր պաշտպանած ըսկզբունքները. ուր և ինչպիսի մարդոց մէջ, կամ որոնց համար դրուած կամ խօսուած ըլլալը սկզբունքը բնաւ չի փոխեր : Թող անաչառ միտքեր սրոնք թանգարաններու մէջ կամ ուրիշ տեղեր մեզի դէմ տրուած վճիռները լսած են, ան վճիռները մեր պաշտպանած սկզբունքներուն հետ բաղդատեն :

Խմբագրութեան փառաւոր, միանգամայն տխուր ասպարէզէն թերևս հրաժարելու երեկոյին մօտ՝ վերջին խօսք մը ըսենք անոնց որ լուսաւորութիւնը կը սիրեն : Կարծեաց ազատութիւնը լուսաւորութեան պտուղն է. ուստի և ներողամտութիւնն անոր առաջին նշանն է : Իզուր կը պարծի լուսաւորութեան անուանով ան՝ որուն ականջները հաւասարապէս պատրաստ չեն լսելու այնպէս անհաճոյն ինչպէս հաճոյականը, այնպէս հակառակն ինչպէս ի նպաստը :

ԳԱՐԵՎԱՆԵԱՆ

-0-

ԳԱՐԵՎԱՅ ԱՉԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Նոյն ինքն պաշտպանութեան անգամ գգալի կերպիւ կը հալածուի :

Մեղու Հանդիսի 163 թերթին մէջ — Առատուի օրհնութեան և հացի յազգային

մէկ քանի տհասները աչքքն տեսայ որ, ան-
դորրութեան համար իրենց բացուած փոք-
րիկ հանգստարանի մահճակալացը մաքուր
անկողիններուն վրայ փողոցի ոտնամաննե-
րով պար կը խաղային՝ մահճակալէ մահ-
ճակալ ալ բաւական յաջողակութեամբ նետ-
ուելով։ Արդ, անանկ բարեկիրթ տհաս
անձնիքներու ճաշի ատեն բրած թերու-
թիւնը վարպետութեամբ մը աղւուշ ա-
շակերտացը յարմարցնելով՝ Ս, Փ, Հո-
գաբարձուաց վերածելը՝ արդարեւ իրեն
պէս չորս աչքով իրաւագէտի մը դործն է։
Ուրեմն թող ներէ ըսելու թէ, երկուքիս
մէջ տեղի տարբերութիւնը սա է որ, նը-
ուաստիս բարեմտութիւնը բարերար ճանչ-
ցածները անոր աչքերուն հակառակ կեր-
պով կերեան, և իրաւամբ ալ, վասն զի, չկայ
մեծ ու կատարեալ բարերարութիւն մը՝
զոր չարամտութիւնը չ'կարենայ վար զար-
նել, ոչ ալ այնչափ քիչ՝ զոր բարեսրտու-
թեամբ ընդունողը չը կարենայ մեծարել։
Վոր երախտիքի մը վրայ գէշ աչքով
նայի, միշտ տրտունջ ընելու պատճառներ
կրնայ գտնալ։ Սնկ, իսկ Պ Մեղունին յիշ-
եալ գրութեանս վրայով— Տրամաբանու-
թենէ դուրս և բան չի հասկցուիր— ըսելն
ալ ինծի փոյթ չէ, որովհետեւ տրամաբա-
նութեան դատաւոր չըլլալս արդէն իմա-
ցուցի, և— բան չի հասկցուիր— ըսելն ալ
ցուրտ ու ցամաք զրպարտութիւն մը ըլլա-
լը իրեն արտառնոց բզզանքէն քաջ կիմաց-
ուի, ինչո՞ւ որ, եթէ գրութեամբ բան չէր
իմացուէր, ուրեմն ինչով և ինչո՞ւ համար
գրգռուեցաւ։ Ըստ իս ոչ ուրիշ միջոցով,
այլ՝ պարզապէս հասկնալովը, և ոչ ուրիշ
բանի համար, այլ՝ միմիայն կարծեաց ազա-
տութեանս գէժ բռնանալու համար։

10. Յունիս. 1862.

Ի. Ս. Փ.

ԹԵՂԵՐԱՍ ԶՕՐԱՅԵԱՆ։

ՅԱՊՈՒԲԵՆՆ ՅՈՎԵՓԻԿ ԱՐՏԻ ՏԱՐԱԺԱՄ
ՄԱՂԸ։

Հովսէփ Յակովբեան ոսկերիչ՝ իննևտաս-
նամեայ ծաղիկ հասակին մէջ իւր չքնաղ
արևուն հրաժեշտ տալով՝ տարաբաղդ և

անցաւոր կենաց ասպարէզը յաւիտենա-
կան աշխարհի հանգստեանը փոխեց՝ սլա-
ցաւ այն անբիծ և պարկեշտ հրեշտակը
իր յոգնաթիւ սերտ մտերմացն ու անցկայ-
րեաց ծնողացը գրկէն. այլ իւր քաղցր յի-
շատակը քիչ սրտերու մէջ մորմոգ ու կսկիծ
չձգեց։ Այս այն սիրուն պատանեկին որուն
հարսանեաց հանդիսին ջերմ անցկանօք
ներկայ գտնուիլ մաղթող սրտերն փղցկած
ու արտասուած թորմ աչքք անոր մահման ու
յուզարկաւորութեանը տխուր հանդիսին
ներկայացած՝ վերջին պարտաւորութիւնին
կը հատուցանէին։ Երեք հազարի մը չափ
անփոխ թերևս մեծ ապացոյց մ'էր անոր
ոգւոյն չնաշխարհիկ բարի յատկութեանց
և ո՞վ կրնայ առաքինի էր լսուած ատեն չէ
հեղ էր, չէ, խոհեմ չէ, աղքատասէր չէ,
վերջապէս իր հասակէն շատ վեր և անյու-
սալի բարոյական յատկութիւններով օժ-
տած կենդանի հրեշտակ մ'էր ըսուած ա-
տեն՝ կայ արդեօք մէկը որ դժկամակելով
ուրանայ ու ըսէ՝ թէ չէր . . . ,

Եթէ աշխարհիս մէջ ծնողք իրենց զա-
ւակացը տարաժամ բաժնուելէն վշտացած
սրտերնուն 'ի սփոփանս միթաբութիւն մը
կրնան ունենալ՝ այդ ալ, ըստ մեզ, իրենց
անցկալոյն բարեհամբաւ և ամենեցունց
գովելի ըլլալն է. և ահա ազնիւ Հովսէփի-
կըն ալ, սոյն այդ միթաբութիւնը իր ըն-
տանեացն ու բարեկամացը կը ձգէ։

Հոս այն սրտի հատոր պատանելոյն շատ
անգամ առ մեզ ցըցուցած կարեկից ու մը-
տերիմ զգացմանցը փոխարէն խորհին ե-
րախտագիտութիւնիս առ ծնողացս իւր ուղ-
ղելով այն շիրմն ուր անանկ սիրուն ոգւոյ
մը ոսկերտութիւն կ'ամփոփուին ջերմ համ-
բուրիւ կը կնքեմք։

Այս առթիւ ննջեցելոյն տխուր հանդի-
սին միջոց դէպք մը տեղի ունեցաւ՝ որուն
վրայօք մեր լսած ու տեսած եղելութիւնը
ինչպէս որ է պատմելով դատաստանը վե-
հագոյն ձայնին այն է ժողովուրդին դա-
տողութեան կը ձգենք։ Եղելութեան մը
գործառնութիւնը հրապարակաւ եղած ա-
տեն և խնդիրը շատ մը անցած վիճաբա-
նութեան կամ լաւ ևս է բամբասանաց ա-
ռիթ տուած ատեն հասարակաց դատա-

Թիւնն չունէի, մանաւանդ թէ զգուանք մը կը զգայի երկրորդ ամուսնութենէ, առջի ամուսնութեանս դժբախտութիւնն ինծի երկրորդէն խորշիլ կու տար: Ասէր ահա արգելքը որ ազգականիս հրապուրիչ խօսքերուն ամենն ալ անօգուտ կ'ընէր:

Բայց անդրդուելի կնիկը իմ ընդդիմութենէս ամենեւին չյուսահատեցաւ, մանաւանդ Տոն Ամպրոզիոյն շահուն աւելի նախանձայող ըլլալով՝ գնաց ընտանիքս համոզեց. այնպէս որ ծնողքս ալ սկսան իս օտիպել որ ասանկ օգտակար առիթ մը չփախցնեմ: Ամեն օր կուգային. իս կը պաշարէին, կը յորդորէին, կը թախանձէին. ճշմարիտ է որ վիճակիս թշուառութիւնն օր աւուր ծանրանալով՝ սկսայ տակաւ առջի հաստատութենէս դրդուիլ. արդարեւ առաջադրութեանս մէջ անյողդողդ պիտի մնայի, բայց չքաւորութիւնըս զարհուրելի էր: Վերջապէս յաղթուեցայ, ու ինծի եղած ստեպ թախանձանաց անձնատուր ըլլալով՝ Արուստիայի Մարգիզն առնելու հաւանութիւն տուի: Իսկ և իսկ հետեւեալ օրը մեր հարսանեաց հանդէսը կատարուեցաւ, ու նոր ամուսինս Տոն Ամպրոզիոյ. իս իր սքանչելի կալուածներէն մէկը տարաւ, որ Արաժալի Բոտիլայի մէջ տեղը Պուրկոսի մօտ խիտ գեղեցիկ դղեակ մըն էր: Տոն Ամպրոզիոյն ինծի ունեցած սէրն անպատմելի էր. իմ սիրտս իրեն գրաւելու համար չէր գիտէր թէ ինչ ըսէ, ամենէն փոքր բաղձանքս գուշակելով կը կատարէր. կրնամ ըսել թէ ոչ ամուսին մը երբեք կնկանն ան աստիճան ակնածութիւն ոչ ալ սիրող մը իր սիրելոյն այնչափ զիջում ունեցած է, որչափ Տոն Ամպրոզիոյ ինծի համար ունէր: Ասանկ սքանչելի բնաւորութեան մը վրայ չէի կրնար չզարմանալ. և Տոն Ալվարը կորսնցուցած ըլլալուս վրայ կերպով մը կը մխիթարուէի, քանզի վերջապէս Տոն Ամպրոզիոյ պէս ազնուականի մը երջանկութիւնն եղած էի: Նոր ամուսինս թէև հասակով ինէ շատ մեծ՝ ինէ խանդակաթ սիրով սիրուելու արժանի էր, եւ թէ Տոն Ալվարէն ետքը ուրիշ մը սիրել

ինծի կարելի եղած ըլլար: Բայց անյողդողդ սիրտ մը մինակ մէկ սէր կրնայ ունենալ. ուստի առջի ամուսնոյս յիշատակը՝ երկրորդին իս հաճեցնելու համար ըրած բոլոր խնամքն անօգուտ կ'ընէր, ես ալ անոր գորովանացը լոկ շնորհակալութեան զգացումներէ զատ ուրիշ բան չէի կրնար հատուցանել:

Աս յօժարութեան մէջ էի, երբ օր մը սրահիս պատուհանին առջևը նստած օդին պարզութիւնը վայելած ատենս, պարտեզին մէջ դեղացւոյ նման մէկը տեսայ, որ մտադիր ինծի կը նայէր: Պարտեզայանին մանչերէն մէկը կարծելով՝ առջի անգամ ուշադրութիւն չըրի. բայց երկրորդ օրը դարձեալ նոյն պատուհանին առջին նրտեղով՝ առջի օրուան գեղացին դարձեալ նոյն տեղը տեսայ, և դիտելի որ մասնաւոր ուշադրութեամբ իս կը դիտէր: Իսկոյն արթնցայ. ես ալ սկսայ ուշադրութեամբ անոր նայիլ, ու բիչ մը երկար դիտելէ ետքը՝ ինծի թուեցաւ թէ կերպարանքը դժբախտ Տոն Ալվարիս կերպարանքէն օտար չէր: Աս նմանութիւնը բոլոր զգայութեանցս մէջ այնպիսի յուզմունք յառաջ բերաւ զոր պատմել անհնարին է. և սկսայ ցաւագին հառաչել:

Ան օրը բարեբախտութեամբ մինակ էի. միայն ինէս անուշով աղախին մը հետքս էր, որ նախաշնորհաւ ամենէն հաւատարիմն էր: Սրտիս տագնապն ու կասկածս անոր յայանեցի. բայց ինէս ծիծաղեցաւ, Տիկին, ըսաւ, կարծեմ թեթեւ նմանութիւն մը քեզ կը խաբէ:

Հարոնակէլի